

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 7C/92/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814211169
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danko Lauková
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2016:3814211169.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza sudcom JUDr. Dankou Laukovou v právnej veci navrhovateľa Y. U., nar. X.X.XXXX, bytom ul. T. č. XX, Q. proti odporcovi Home Credit Slovakia, a.s., ul. Teplická č. 7434/147, Piešťany, IČO: 362 341 76, o určenie neplatnosti zmluvy, o uloženie povinnosti navrhovateľovi zaplatiť odporcovi sumu 678,80 eur s úrokom, takto

rozhodol:

Návrh o určenie, že Úverová zmluva č. 6202093548 zo dňa 8.2.2012 je v celom rozsahu neplatná, z a m i e t a .

Navrhovateľ je p o v i n n ý zaplatiť odporcovi sumu 996,18 eur, a to v pravidelných mesačných splátkach vo výške 30,- eur s účinnosťou od marca 2016, vždy do 25. dňa kalendárneho mesiaca s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Návrh o uloženie povinnosti navrhovateľovi, zaplatiť odporcovi primerané úroky zo sumy 678,80 eur, z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ návrhom zo dňa 18.6.2014, upresneným na pojednávaní dňa 9.9.2014 domáhal sa, aby súd určil, že Úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012, uzavretá medzi účastníkmi konania je čiastočne neplatná, a to u príslušenstva: dohodnuté úroky, poplatky za vedenie účtu, sankčné úroky. Navrhol ďalej, aby mu bola uložená povinnosť zaplatiť odporcovi sumu 678,80 eur s primeraným úrokom vo výške, aký poskytujú banky.

Návrh odôvodnil tým, že dňa 8.2.2012 medzi účastníkmi konania bola uzavretá Úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej mu odporca ako veriteľ poskytol úver vo výške 320,- eur. Písomným podaním zo dňa 4.12.2012 mu sám (odporca) uvedenú sumu navýšil o 930,- eur, za jeho údajnú spoľahlivosť. Poskytnuté finančné prostriedky od 19.3.2012 riadne splácal a do 19.11.2013 zaplatil celkovo sumu 571,20 eur. Jeho finančná situácia sa však výrazne zhoršila a svoj dlh voči odporcovi chcel vyrovnáť. Listom zo dňa 17.2.2014 ho požiadal o vyčíslenie dlžného zostatku. Z podania odporcu zo dňa 24.2.2014 zistil, že napriek tomu, že si voči nemu riadne plnil záväzky a uhradil celkovo sumu 571,20 eur, je mu dlžný čiastku 1.519,- eur, teda viac ako mu poskytol, čo je možné považovať za úžeru.

Odporca v písomnom vyjadrení k návrhu poukázal na ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 8.2.2012, podľa ktorého: „ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov

sa prihlada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.“ Uviedol, že tvrdenie navrhovateľa, že nesmie (odporca) požadovať vyššie úroky ako banky je irelevantné, lebo pre posúdenie výšky úroku za spotrebiteľský úver je rozhodujúca odplata na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch a jej podstatné neprevyšovanie. Pre posúdenie „obdobnosti prípadu“ je potrebné dať do korelačných vzťahov najmä nasledujúce fakty vyžadované § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka: a/ finančnú situáciu spotrebiteľa, b/ spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, c/ objem poskytnutých peňažných prostriedkov, d/ lehotu splatnosti. Zákon platný a účinný v rozhodujúcom období - § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka operuje s pojmom „finančný trh“, ktorý pojem nemá legálnu definíciu, hoci ho používajú právne predpisy finančného, hospodárskeho a obchodného práva. Určite sa však nemožno stotožniť s tvrdením navrhovateľa, ktorý tento pojem obmedzuje len na banky. Pojem „finančný trh“ celkom výstižne opisuje Ing. Július Alexy v diele Finančná a ekonomická analýza, Vydavateľstvo: Iris 2005 ako „trh, na ktorom finanční sprostredkovatelia v konkurenčnom prostredí, prostredníctvom finančných nástrojov zabezpečujú pohyb kapitálu medzi jednotlivými ekonomickými subjektmi v národnom i medzinárodnom meradle“. Na finančnom trhu sa v konkurenčnom boji stretávajú rôzne kategórie finančných inštitúcií (bankové aj nebankové) a preto, ak je potrebné zistiť „obvyklú odplatu na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch“, musia sa do úvahy brať nie len ponúkané produkty bánk, ale aj produkty nebankových spoločností a zistiť tak „obvyklú odplatu“. Vychádzajúc z ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka „odplata nesmie podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu“. Podľa jeho (odporcu) názoru, zmluvne dojednaná odplata s ohľadom na priemernú odplatu, podstatne neprevyšuje odplatu na finančnom trhu v obdobnom prípade, a teda nie je v rozpore so zákonom alebo s dobrými mravmi, je absolútne platná podľa legislatívy Slovenskej republiky, účinnej v rozhodujúcom období. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu Prešov č. k. 3Co 3/2011, podľa ktorého vo veciach tzv. nebankových subjektov sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky a musia sa zohľadniť aj osobitosti prípadu, a ďalej na rozsudok Krajského súdu Prešov č. k. 3Co 67/2008, ktorým súd v obdobnej veci práve z vyššie uvedených dôvodov znížil dohodnutý 60% úrok z úveru ročne na 25% ročne, pričom v období relevantnom pre daný prípad banky poskytovali úvery s úrokom vo výške 11,14% ročne. Ďalej poukázal na ustanovenie § 2 písm. d/ zák. č. 129/2010 Z. z., z ktorého vyplýva povinnosť spotrebiteľa zaplatiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom, vrátane úrokov. Zverejňované úrokové miery bánk na webovej stránke Národnej banky Slovenska sa netýkajú úrokov, ktoré sa vzťahujú na úvery čerpané prostredníctvom kreditných kariet, resp. revolvingových úverov. Ročné úrokové sadzby bánk pri kreditných kartách sa pohybujú najčastejšie v rozpätí 17% - 23%. Poukázal na prílohu vyjadrenia k žalobnému návrhu: Porovnanie úrokových sadzieb pri kreditných kartách. Predmetná úverová zmluva sa objektívne neprieči dobrým mravom a svojím účelom, resp. obsahom neodporuje zákonnej úprave, pričom obsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom.

V písomnom podaní zo dňa 28.7.2014, navrhovateľ v súvislosti s vyjadrením odporcu, že jeho (navrhovateľa) tvrdenie o tom, že nesmie (odporca) požadovať vyššie úroky ako banky, je potrebné považovať za irelevantné, poukázal na rozsudok Krajského súdu Prešov č. k. 3Co 151/2013, podľa ktorého: „dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy. Absolútne neplatným právnym úkonom je aj úver poskytnutý pri zneužití tiesne, alebo aj ľahkovážnosti za neprímerané protiplnenie (úroky, poplatky). V konečnom dôsledku ide o skutkovú podstatu trestného činu úžery.“

Písomným podaním zo dňa 23.5.2015 (došlo 25.5.2015) a na pojednávaní dňa 24.7.2015 navrhovateľ navrhol, aby súd pripustil zmenu - rozšírenie návrhu o určenie neplatnosti Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 v celom rozsahu. Procesný návrh odôvodnil tým, že predmetná zmluva neobsahuje zákonom predpísané náležitosti, konkrétne údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN), o výške mesačnej splátky, o výške ročnej úrokovej sadzby, a že s odporcom sa nedohodol na zvýšení úverového rámca.

Okresný súd Prievidza uznesením č. k. 7C 92/2014-224 zo dňa 24.11.2015 pripustil zmenu - rozšírenie návrhu o určenie neplatnosti Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 v celom rozsahu, pretože výsledky doterajšieho konania umožňovali konať o zmenenom návrhu.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, svedkyne Y. U., oboznámením sa s Úverovou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX, s predávacím protokolom zo dňa 8.2.2012, so Štandardnými európskymi informáciami o spotrebiteľskom úvere, s podaním odporcu zo dňa 4.12.2012 označeným: Spofahlivosť vieme oceniť, so žiadosťou navrhovateľa zo dňa 17.2.2014, s podaním odporcu zo dňa 24.2.2014, s podrobným prehľadom prijatých platieb, čerpania a príslušenstva k úveru, s porovnaním kreditných kariet, s Informáciami o výške RPMN, so Sadzobníkom poplatkov a odmien, s Úverovými podmienkami spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. pre Clubcard kreditnú kartu, s Informáciami o poistení, s výpismi z účtu, s vkladmi v hotovosti, s prehľadom vykonaného čerpania navrhovateľa, so špecifikáciou, s lekáorskými správami, s výzvou k splateniu celého úveru, s pracovnou zmluvou.

Z vykonaného dokazovania súd zistil nasledujúci skutkový stav:

V Úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 sú ako zmluvné strany označení navrhovateľ ako dlžník a odporca ako veriteľ, ako druh úveru je uvedený: bezúčelový revolvingový úver, výška kreditného limitu (úverového rámca): 320,- eur, výška mesačnej splátky 4% z dlžnej čiastky, ročná úroková sadzba 26,28%, 11,88%. V bode 52. zmluvy - poistenie zneužitia karty je uvedená úhrada za poistenie karty 0,5 eur mesačne. Podľa zmluvy jej neoddeliteľnou súčasťou sú Úverové podmienky spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., a že klient svojím podpisom na zmluve potvrdzuje, že prevzal formulár so štandardnými európskymi informáciami o spotrebiteľskom úvere, neoddeliteľné súčasti zmluvy, a to Úverové podmienky s kódom ITK 111, Informácie o výške RPMN a o celkovej čiastke splatnej spotrebiteľom, Sadzobník poplatkov a odmien a Pravidlá programu odmien pre Clubcard.

Podľa § 80 písm. c/ O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Určovací žaloba (§ 80 písm. c/ O.s.p.) má spravidla preventívny charakter, jej účelom je poskytnúť ochranu práva navrhovateľa predovšetkým skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva. Určovací žaloba, preto vo všeobecnosti nie je opodstatnená tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené, a kde je na mieste žaloba o splnenie povinnosti (§ 80 písm. b/ O.s.p.). Uvedené však neplatí vtedy, ak navrhovateľ preukáže, že má naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo právneho vzťahu. Posúdenie, či je daný naliehavý právny záujem je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre navrhovateľa to teda znamená nevyhnutosť tvrdiť a dokázať skutočnosť, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení. Súd pritom ex offo, t. j. z úradnej povinnosti, v každom štádiu konania skúma existenciu naliehavého právneho záujmu.

Navrhovateľ naliehavý právny záujem o určenie neplatnosti (v celom rozsahu) Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 preukazoval tým, že má postavenie spotrebiteľa, poberá dôchodok vo výške 230,- eur mesačne a potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jeho skutočný dlh, či má platiť úroky, poplatky, ktoré sú, podľa jeho názoru, v rozpore s dobrými mravmi, resp. ani nie sú uvedené v zmluve, ale len v jej neoddeliteľných súčastiach, a tiež sa odstráni konflikt medzi zmluvnými stranami o tom, či sa dohodli na zvýšení úverového rámca, a v tejto súvislosti potom reálne v akej výške mu bol úver poskytnutý.

Odporca, ako veriteľ Úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 uzatváral v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, čo je zrejme aj z výpisu z obchodného registra, kde týmto predmetom (okrem iných) je poskytovanie úverov. Z tohto dôvodu sa považuje za dodávateľa. Z obsahu zmluvy nevyplýva, že by navrhovateľ pri jej uzatváraní konal v rámci predmetu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, a preto sa považuje za spotrebiteľa. Predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou uzatvorenou v podobe štandardnej formulárovej zmluvy, pre ktorú je typické, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a že spotrebiteľ spravidla jej obsah nemení, vzhľadom na formulárovú predtlač.

Dňa 29.4.2014 odporca ako veriteľ (dodávateľ) vyzval navrhovateľa ako dlžníka (spotrebiteľa) k splateniu celého úveru, čerpaného na základe predmetnej zmluvy, pričom dlžný zostatok vyčíslil sumou 1.584,48 eur. Navrhovateľa upozornil, že i naďalej trvá jeho povinnosť platiť príslušenstvo a prípadné zmluvné sankcie s tým, že dlžná čiastka sa každým ďalším dňom omeškania zvyšuje. Pred uvedeným dátumom, a to dňa 24.2.2014 odporca písomne navrhovateľovi oznámil, že dlžný zostatok predstavuje 1.519,- eur, a že sa v zmluve zaviazal uhradiť istinu (vyčerpaný úver) plus príslušenstvo (bežné úroky, poplatky, prípadné sankcie).

Odporca po zosplatnení úveru proti navrhovateľovi žalobný návrh o zaplatenie plnenia, nepodal. Navrhovateľ, preto nemohol iniciovať riešenie neplatnosti predmetnej úverovej zmluvy, ako prejudiciálnej otázky.

Pri skúmaní podmienok uvedených v ustanovení § 80 písm. c/ O.s.p. umožňujúcich riešenie práva, resp. právneho vzťahu súdnym rozhodnutím, súd vychádzal z toho, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o úvere navrhovateľ - spotrebiteľ má (je pritom slabšou zmluvnou stranou, jeho špecifické postavenie osvedčuje najmä právna úprava v komunitárnom práve), pretože potrebuje mať vyriešenú otázku, v akej výške má vrátiť odporcovi finančné prostriedky, či aj nad rámec tých, ktoré mu boli reálne poskytnuté. Jeho postavenie sa tak v prípade, ak preukáže neplatnosť (prvý žalobný petít) predmetnej úverovej zmluvy (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1MCo 1/2009 zo dňa 31.7.2009) stane istejším. Nie je pritom možné konštatovať ani to, že by navrhovateľ uplatnením určovacej žaloby obchádzal svoju povinnosť vrátiť prijaté plnenie, lebo druhým žalobným návrhom navrhuje, aby bol zaviazaný vrátiť (zaplatiť) odporcovi to, čo od neho dostal.

Po preukázaní naliehavého právneho záujmu na strane navrhovateľa na požadovanom určení, súd následne uplatnený nárok posudzoval po vecnej stránke.

Z účastníckej výpovede navrhovateľa vyplýva, že z reklamy v médiách sa dozvedel, že spoločnosť odporcu poskytuje úvery. Dostavil sa do obchodného miesta v Hypermarkete Tesco, mal záujem o úver vo výške okolo 300,- eur. V súvislosti s predmetným úverom mu obchodná zástupkyňa poskytla informáciu, že ak v lehote do 30 dní vyčerpaný úver (úverový rámec 320,- eur) splatí, je bezúročný. Následne sa rozhodol, že požiadá o poskytnutie úveru. V tom čase bol poberateľom invalidného dôchodku vo výške 240,- eur a súčasne zaradený do pracovného procesu, z ktorého titulu dosahoval netto príjem na úrovni minimálnej mzdy. Finančné prostriedky potreboval na úhradu svojich odôvodnených potrieb: stravu, zaplatenie zálohových platieb za energie dodávané do rodinného domu. Pokiaľ v návrhu, resp. v jeho písomnom doplnení sa vyjadroval o tiesni, resp. ľahkovážnosti, tak chcel uviesť to, že sa dostal do určitej situácie a chcel si pomôcť, t. j. zvládnuť ju. Po dvoch hodinách sa znova vrátil do obchodného miesta, ktorého pracovníčka zatiaľ pripravila písomnosti. Žiadne informácie o úverovej zmluve okrem toho, že poskytnutý úver predstavuje sumu 320,- eur, a že ak ho vyčerpá a do 30 dní vráti, je bezúročný, mu neposkytla. Pred podpisom zo zmluvy si prečítal len základné údaje (text zmluvy v hornej časti). Text zmluvy v jej dolnej časti bol vyhotovený drobným písmom. Nevedel pritom, čo treba rozumieť pod pojmom „revolving“. Jeho vôľou bolo uzavrieť zmluvu, predmetom ktorej bude záväzok odporcu poskytnúť mu každý mesiac (opakovane) úver vo výške 320,- eur. S odporcom sa nedohodol, že v priebehu jej trvania je možné zvýšiť úverový rámec. Úver, ktorý vyčerpil, v lehote 30 dní aj vrátil. S odporcom sa nedohodol na ročnej úrokovej sadzbe 26,28%, a ani 11,88%, v podstate doteraz ani nevie z akého dôvodu sú v zmluve uvedené dve úrokové sadzby, či sa napr. majú spočítať. V čase podpisu predmetnej zmluvy nemal informácie o tom, aká suma zodpovedá 4% z dlžnej čiastky, ani aká bude výška poplatku za vedenie účtu, a ani aká je výška RPMN. Za invalidnú osobu bol uznaný z dôvodu ochorenia - nádoru na mozgu, v ktorej súvislosti absolvoval operačný zákrok (navrhovateľ udelil súdu súhlas, aby pre účely konania boli zverejňované informácie o jeho zdravotnom stave), žalobný návrh z hľadiska skutkového stavu však neodôvodňuje tým, že v čase uzavretia predmetného právneho úkonu by trpel duševnou poruchou (chorobou), ktorá by ho na tento úkon robila nespôsobilým.

Odporca, prostredníctvom právneho zástupcu, na určených termínoch pojednávania a v následných písomných podaniach uviedol, že Úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXX. zo dňa 8.2.2012 je platným právnym úkonom. S poukazom na ustanovenie § 10 zák. č. 129/2010 Z.z., v znení účinnom k uvedenému dátumu nie je potrebné, aby obsahovala náležitosti, a to údaj o hodnote RPMN, o ročnej úrokovej sadzbe a ostatné náležitosti, u ktorých neplatnosti sa navrhovateľ dovoľáva. Navyše, ak by ich aj zákon o spotrebiteľských úveroch vyžadoval, ich neuviedenie by malo za následok to, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, resp. zmluva je len čiastočne neplatnou. Nepopieral, že s navrhovateľom sa dohodol na bezúročnom období, ktoré sa však vzťahovalo len na bezhotovostné transakcie vykonané prostredníctvom platieb úverovou kartou, bezúročné obdobie sa nevzťahovalo na hotovostné transakcie, t. j. výbery z bankových automatov uskutočnených prostredníctvom úverovej karty (Hlava 5, § 14 Úverových podmienok spoločnosti). Navrhovateľ už počas prvého zúčtovacieho obdobia od 1.2.2012 do 29.2.2012 nespĺnil podmienky na poskytnutie tzv. bezúročného obdobia. Vyčerpil bezhotovostnými transakciami (platby úverovou kartou) 228,48 eur a dokonca zúčtovacieho obdobia do 20.3.2012 mu

uhradil, a to dňa 19.3.2014 sumu 128,48 eur. Navrhovateľ počas trvania záväzkového vzťahu vykonával hotovostné transakcie, t. j. čerpanie úveru prostredníctvom výberu z bankomatu. Celkovo vyčerpal sumu 5.408,86 eur a uhradil 4.412,68 eur. Aktuálna výška dlžnej sumy na úverovej zmluve predstavuje 1.500,93 eur a pozostáva z neuhradenej: istiny 996,18 eur, mesačného poplatku za vedenie účtu 6,52 eur, poplatku za výber z bankomatu 78,- eur, poistného za zneužitie karty 12,- eur, úroku 408,23 eur. Prijaté platby od navrhovateľa započítal na istinu. Podstata revolvingového úveru je tá, že sa stále obnovuje. Počas trvania vzťahu z predmetnej zmluvy bol úverový rámec zvýšený na 470,- eur a následne na 1.400,- eur. Z textu Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 vyplýva, že navrhovateľ prevzal Úverové podmienky spoločnosti a tiež Sadzobník poplatkov.

Z výsluchu svedkyne Y, pre účely konania bola odporcom zbavená povinnosti zachovávať mlčanlivosť) vyplýva, že zamestnankyňou odporcu bola do mesiaca mája 2012, na pracovnej pozícii obchodný reprezentant. Jej pracovnou náplňou bolo informovať klientov o produktoch ponúkaných spoločnosťou Home Credit Slovakia, a.s., vysvetliť im podmienky, za ktorých sa zmluva uzatvára a vyhotovíť zmluvu. V mesiaci februári 2012 miestom výkonu jej práce bol Hypermarket Tesco. K Úverovej zmluve č. 6202093548 zo dňa 8.2.2012 sa vyjadriť nevedela. Uviedla však, že vo všeobecnosti zaužívaný postup bol taký, že klient označil výšku úverového rámca, najnižšia bola suma 320,- eur. Nasledoval úkon spísania textu zmluvy a jej schválenie spoločnosťou Home Credit Slovakia, a.s.. Zmluvu predložila klientovi za účelom, aby si ju prečítal, nasledovala otázka, či jej porozumel a či s ňou súhlasí, potom ju podpísal. Nepamätala si, aké konkrétne vysvetlenie poskytla klientom v súvislosti s tým, čo treba rozumieť pod slovným spojením revolvingový úver. K zvýšeniu dohodnutého úverového rámca, k úrokovej sadzbe označenej údajom 26,28% a súčasne i 11,88%, sa vyjadriť nevedela. Klientom však poskytla informáciu, že môžu požiadať o zvýšenie úverového rámca, ďalej že výška mesačnej splátky je 4% z dlžnej čiastky, a že konkrétnu výšku sa dozvedia z výpisu z účtu. Pokiaľ ide o bezúročné obdobie vysvetlila im, že ak poskytnutú sumu v určenej lehote vrátia, tak úver je bezúročný. Z akého dôvodu v predmetnej zmluve nie je údaj o RPMN, uviesť nevedela. Klientom poskytla informácie aj o poplatkoch, ktoré sú povinné platiť. Ak by pri komunikácii s klientom zistila, že nerozhoduje sám za seba, je pod nejakým tlakom, má psychické problémy, ktoré by nasvedčovali tomu, že trpí duševnou chorobou, žiadosť o úver by bola zamietnutá. Každý produkt mal svoje úverové podmienky, ktoré pri podpísaní zmluvy boli odovzdané klientovi, spolu so Štandardnými európskymi informáciami o spotrebiteľskom úvere.

Podľa § 3 Hlavy 2 Úverových podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., pre Clubcard kreditnú kartu pri uzatvorení úverovej zmluvy zriadi spoločnosť klientovi úverový účet pre čerpanie poskytnutého úveru do výšky prideleného úverového rámca. Úverovým účtom sa rozumie účet, na ktorom spoločnosť eviduje svoje pohľadávky voči klientovi z poskytnutého úveru a tomu zodpovedajúce záväzky klienta. Úverový účet je vedený po celú dobu trvania úverovej zmluvy, prípadne do doby úhrady všetkých záväzkov, ak úverová zmluva skončí pred ich úhradou. Klient je povinný uhradiť po uvedení doby všetky poplatky a odmeny s úverovým účtom súvisiace. Úverovým účtom sa rozumie maximálny objem úveru, ktorý je klient oprávnený čerpať. Celková výška poskytnutého úverového rámca je uvedená v úverovej zmluve alebo stanovená za podmienok uvedených v Úverových podmienkach Hlava 3, § 7 či 8.

Podľa § 1 Hlavy 5 Úverových podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., pre Clubcard kreditnú kartu, klient je povinný riadne a včas splácať poskytnutý úver, a to v pravidelných mesačných splátkach, kde termín splatnosti a výška mesačnej splátky je určená v úverovej zmluve. Prvú splátku hradí klient až v mesiaci nasledujúcom po zúčtovacom období, v ktorom vykonal prvé čerpanie z úverového účtu. Za zúčtovacie obdobie sa považuje jeden kalendárny mesiac.

Podľa § 14 Hlavy 5 Úverových podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., pre Clubcard kreditnú kartu v prípade, že klient uhradí spoločnosti celkovú nesplatenú dlžnú čiastku (t. j. výšku vyčerpaného úveru spolu s dlžnými poplatkami a dlžnými úrokmi a prípadnými sankciami) vyčíslenú k poslednému dňu určitého zúčtovacieho obdobia tak, aby táto bola pripísaná na účet spoločnosti najneskôr ku dňu splatnosti nasledujúcej pravidelnej mesačnej splátky, zaväzuje sa spoločnosť poskytnúť klientovi tzv. bezúročné obdobie na bezhotovostné čerpania uskutočnené v tomto zúčtovacom období. Pri splnení uvedenej podmienky nebude klientovi účtovaný žiadny úrok z úveru čerpaného výlučne bezhotovostne. O výške čiastky k úhrade pre využitie bezúročného obdobia bude klient informovaný vo výpise.

Dňa 8.2.2012 odporca svojím podpisom potvrdil prevzatie platobnej karty, prostredníctvom ktorej je oprávnený čerpať úver podľa Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX. Ako posledná veta v predávacom protokole je uvedené: „Predpokladaná budúca výška úverového rámca 470,- eur“ (č. l. 4, 199). V podaní zo dňa 4.12.2012 (č. l. 7) odporca navrhovateľovi okrem iného oznámil: „Ako dôveryhodnému klientovi Vám zvyšujeme čiastku, ktorú môžete vyčerpať zo svojej karty. Teraz máte vo svojej karte o 930,- eur viac. Toto zvýšenie môžete využiť prečerpaním existujúceho rámca. Výška sumy na čerpanie tak vzrastie z pôvodných 470,- eur až na 1.400,- eur. Tieto peniaze môžete aj naďalej čerpať za rovnako výhodných podmienok ako doposiaľ - mesačne stačí splácať len 4% z aktuálnej vyčerpanej sumy“.

Podľa § 34 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 8.2.2012, právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

Podľa § 37 ods. 1 citovaného zákona, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný.

Podľa § 39 citovaného zákona, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 40 ods. 1 citovaného zákona, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

Podľa § 52 ods. 1 citovaného zákona spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva, bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 1 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu 8.2.2012 o spotrebiteľských úveroch tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 1 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 9 ods. 1 veta prvá citovaného zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu.

Podľa § 9 ods. 2 citovaného zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať náležitosti uvedené pod písm. a/ až y/.

Podľa § 11 ods. 1 citovaného zákona, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak a/ zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/ a § 10 ods. 1, b/ je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne RPMN v neprospech spotrebiteľa.

Hodnotením skutkového stavu veci dospel súd k právnomu záveru, že návrh je podaný dôvodne sčasti.

Navrhovateľ svojím dispozičným úkonom predmetom súdneho konania urobil nárok o určenie v celom rozsahu neplatnosti Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012.

Súd skúmal, či predmetná zmluva je vôbec neplatná, a ak áno, z akého dôvodu, a či sa prípadne tento dôvod nevzťahuje len na časť tohto právneho úkonu.

Ako to však už bolo v odôvodnení rozhodnutia uvedené, zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch upravuje okrem iného práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, náležitosti zmluvy s tým, že okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka, musí obsahovať aj náležitosti uvedené v ustanovení § 9 ods. 2 zák. č.

129/2010 Z.z.. Absencia niektorej z náležitostí (viď § 11 ods. 1) pritom z dôvodu ochrany spotrebiteľa, nespôsobuje neplatnosť zmluvy. Sankcia neplatnosti, by totiž neprimerane tvrdo na neho dopadala, napr. z dôvodu straty výhody splátok. Zákon o spotrebiteľských úveroch účinný ku dňu 8.2.2012, v ustanovení § 11 ods. 1 namiesto sankcie neplatnosti zmluvy veriteľa sankcionoval tým, že ak zmluva neobsahuje presne vymedzené náležitosti a konkretizované v ustanovení § 9 ods. 1, § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/ a § 10 ods. 1, ak je v zmluve nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľa, poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Ak došlo k platnému uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom (revolvingovom) úvere, aj jej zmeny pritom s poukazom na § 9 ods. 1 veta prvá zák. č. 129/2010 Z.z., § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka musia mať písomnú formu.

V ustanovení § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka je zakotvená zásada, že všetky písomne uzavreté dohody (zmluvy) môžu byť z rovnakých dôvodov, pre ktoré je určená písomná forma už pri ich vzniku, opäť zmenené alebo zrušené iba písomnou formou. Táto zásada má kogentnú povahu.

Z účastníckej výpovede navrhovateľa vyplýva, že jeho vôľou bolo uzavrieť zmluvu, predmetom ktorej bude záväzok odporcu poskytnúť mu každý mesiac (opakovane) úver vo výške 320,- eur.

Jadrom pojmu „právny úkon“ je prejav vôle. Jeho vlastnosťou je, že smeruje k vzniku, zmene alebo zániku práv či povinností. Vôľa ako subjektívna a prejav ako objektívna zložka, predstavujú konštitutívny základ každého právneho úkonu. Vôľa je javom psychického vnútra človeka, pričom význam môže mať len vtedy, ak je vyjadrená navonok (objektivizovaná) prostredníctvom jej prejavu tak, aby bola spoznatelná iným subjektom.

Dňa 25.8.2008 medzi spoločnosťou odporcu a Y. bola uzavretá pracovná zmluva, v ktorej sa ako zamestnanec pre uvedeného zamestnávateľa zaviazala vykonávať druh práce: obchodný reprezentant. Obsahom druhu práce boli aj pracovné činnosti spojené s uzavieraním úverových zmlúv.

Svedkyňa Y. potvrdila, že počas trvania pracovného pomeru so spoločnosťou odporcu vykonávala aj pracovné činnosti pri uzavieraní úverových zmlúv. Na predmetný „úverový prípad“ vzhľadom na časový odstup si už síce bližšie nepamätala, avšak nepopierala, že by text Úverovej zmluvy č. 6202093548 zo dňa 8.2.2012 nevyhotovila. Obvyklý postup pri uzatváraní zmluvy (obchodným reprezentantom) bol taký, že po vyhotovení jej textu bol tento najskôr zaslaný na schválenie do centrály spoločnosti (veriteľa).

Základnou podmienkou vzniku zmluvy je predovšetkým zhoda (konsenzus) vôle zmluvných strán o obsahu zmluvy.

Podľa § 43c ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka, včasné prijatie návrhu nadobúda účinnosť okamihom, keď vyjadrenie súhlasu s obsahom návrhu dôjde navrhovateľovi.

Podľa § 44 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka zmluva je uzavretá okamihom, keď prijatie návrhu na uzavretie zmluvy nadobúda účinnosť.

Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že navrhovateľ na formulárovej predtlačí adresoval odporcovi návrh na uzavretie úverovej (spotrebiteľskej) zmluvy. Išlo o prejav vôle, ktorý bol adresovaný druhej strane s úmyslom, aby zmluva bola uzavretá. Odporca návrh prijal (akceptoval). Prejav vôle, ktorý bol akceptáciou návrhu, bol spätne adresovaný navrhovateľovi, ktorý následne na zmluve realizoval podpis. Zmluvný konsenzus, ktorý ako právotvorná skutočnosť zakladá vznik zmluvy, bol tak zavŕšený.

Revolvingový úver je typický tým, že veriteľ ho opakovane dopĺňa (do výšky úverového rámca) a úverový vzťah tak môže fungovať po neurčitú dobu (porovnaj rozhodnutie Krajského súdu Prešov č. k. 6Co 95/2010 zo dňa 27.1.2011). Vyčerpanie finančných prostriedkov do výšky poskytnutého úverového rámca, teda neznamená ukončenie zmluvného vzťahu zo zmluvy, ale zmluvný vzťah pokračuje ďalej.

Podľa § 9 ods. 2 písm. a/ zák. č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu 8.2.2012 zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí Občianskeho zákonníka musí obsahovať náležitosť: druh spotrebiteľského úveru.

V Úverovej zmluve č. XXXXXXXXXX8 zo dňa 8.2.2012 je ako druh úveru uvedený: bezúčelový revolvingový úver.

Z účastníckej výpovede navrhovateľa vyplýva, že v čase uzavretia predmetnej zmluvy síce nevedel, čo treba rozumieť pod pojmom „revolving“, ale spoločnosti odporcu adresoval návrh na uzavretie zmluvy, predmetom ktorej bude opakované poskytnutie úveru vo výške úverového rámca 320,- eur.

V Úverovej zmluve č. 6XXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 s poukazom na jej obsah, navrhovateľ a odporca ako zmluvné strany aj zhodne prejavili vôľu, aby predmetom zmluvy bolo poskytnutie druhu úveru: bezúčelový revolvingový úver, t. j., že odporca počas trvania úverového vzťahu bude mať k dispozícii obnovujúcu sa rezervu finančných prostriedkov.

Navrhovateľ v priebehu konania za dôvod neplatnosti označil to, že predmetná zmluva neobsahuje zákonom predpísané náležitosti, konkrétne údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN), o výške mesačnej splátky, o výške ročnej úrokovej sadzby, a že s odporcom sa nedohodol na zvýšení úverového rámca. Následne v účastníckej výpovedi tvrdil, že s odporcom sa nedohodol na ročnej úrokovej sadzbe 26,28%, a ani 11,88%, v podstate doteraz ani nevie z akého dôvodu sú v zmluve uvedené dve úrokové sadzby, či sa napr. majú spočítať. V čase podpisu predmetnej zmluvy nemal informácie o tom, aká suma zodpovedá 4% z dlžnej čiastky, ani aká bude výška poplatku za vedenie účtu, a ani aká je výška RPMN.

V Úverovej zmluve č. XXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 v bode 42. ročná úroková sadzba je údaj: 26,28%, 11,88%, v bode 41. výška mesačnej splátky je údaj: 4% z dlžnej čiastky. V zmluve sa nenachádza údaj o hodnote ročnej percentuálnej miery nákladov.

Súd riešil otázku, či chýbajúce alebo nepresne vymedzené, či konkretizované náležitosti, ktoré obligatórne vyžaduje zák. č. 129/2010 Z.z., majú za následok absolútnu neplatnosť predmetnej zmluvy, resp. sa vzťahujú len na časť tohto právneho úkonu.

Podľa § 9 ods. 2 písm. i/ prvá časť vety zák. č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu 8.2.2012 zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať i úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru. S poukazom na § 2 písm. j/, pritom ide o ročnú úrokovú sadzbu. Ako to už bolo uvedené, v bode 42. zmluvy o ročnej úrokovej sadzbe sú dva číselné údaje oddelené čiarkou, a to 26,28% a 11,88%, nad ktorým údajom (11,88%) je symbol: hviezdička. Pri symbole: hviezdičke je údaj: „v závislosti na výške vyčerpanej čiastky vid'. Sadzobník“. V Sadzobníku poplatkov a odmien je uvedené: úroková sadzba pre vyčerpanú čiastku nižšiu ako 1.000,- eur na bezhotovostné transakcie nezaradené do splátkových programov (pri nevyužití bezúročného obdobia) a na hotovostné transakcie 26,28% ročne (2,19% mesačne), úroková sadzba pre vyčerpanú čiastku vyššiu ako 1.000,- eur na bezhotovostné transakcie nezaradené do splátkových programov (pri nevyužití bezúročného obdobia) a na hotovostné transakcie 11,88% (0,99% mesačne). Zákonom stanovené označenie jednotlivých zložiek úveru nie je pritom svojvoľné. Predstavuje vymedzenie, aby sa dlžník ako spotrebiteľ dokázal náležite zorientovať, porovnať si i za akých podmienok poskytujú úvery iné subjekty a tiež, aby nebolo možné, že veriteľ si voči nemu bude uplatňovať i nároky, na ktoré nemá právo. Údaj v bode 42. zmluvy o ročnej úrokovej sadzbe v dvoch číselných údajoch, nespĺňa náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. i/ zák. č. 129/2010 Z.z., v znení účinnom ku dňu 8.2.2012. Ak je v zmluve vymedzenie: úrokovou sadzbou 26,28% ročne s tým, že nie je jednoznačne zrejmé, že sa uplatňuje pri peňažných prostriedkoch do sumy 1.000,- eur a súčasne vymedzenie úrokovou sadzbou 11,88% s tým, že nie je jednoznačne zrejmé, že sa uplatňuje pri peňažných prostriedkoch čerpaných nad sumu 1.000,- eur, tak je možné vyvodit', že v zmluve chýba náležitosť o ročnej úrokovej sadzbe. Údaj o tom, že výška úrokovej sadzby závisí od výšky čerpaných peňažných prostriedkov, odporca pritom umiestnil na koniec textovej časti zmluvy, vyhotovenej miniatúrnym písmom, ktorá bez akéhokoľvek rozlíšenia splyva s jej predchádzajúcim textom. Priemerný spotrebiteľ, do ktorej kategórie patrí aj odporca, náležite nevyhodnocuje zmluvné podmienky vyhotovené miniatúrnym písmom. Podľa § 9 ods. 2 písm. j/ prvá časť vety zák. č. 129/2010 Z.z., v znení účinnom ku dňu 8.2.2012 zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať: ročnú percentuálnu mieru nákladov. RPMN totiž predstavuje údaj dôležitý pre vyjadrenie nákladov na úver a spotrebiteľovi pomáha spoznať, aké všetky náklady budú spojené s úverom. Tým, že celkové náklady sú vyjadrené v percentuálnych bodoch, zjednodušuje sa tým spotrebiteľovi porovnanie

obdobných produktov na finančnom trhu. Na začiatku revolvingového úveru sa pritom údaj o RPMN určiť dá (porovnaj rozhodnutie Krajského súdu Prešov č. 6Co 95/2010, č. 2Co 135/2013). Predmetná zmluva však údaj o RPMN - na začiatku úverového vzťahu neobsahuje. Faktom je, že z jej textu vyplýva, že odporca si ako neoddeliteľnú súčasť zmluvy prevzal informácie o výške RPMN a o celkovej čiastke splatnej spotrebiteľom. V tejto súvislosti súd ale poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky č. I.ÚS 3512/2011, podľa ktorého v spotrebiteľských zmluvách dojednanie zakladajúce právo na zmluvnú pokutu zásadne nemôže byť súčasťou všeobecných obchodných podmienok, ale len súčasťou samotnej spotrebiteľskej zmluvy, teda listiny, na ktorej spotrebiteľ pripája svoj podpis. S poukazom na vyššie uvedené, o to viac, musia byť priamo v zmluve uvedené zákonom predpísané, nevyhnutné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, t. j. i údaj o RPMN (vo výške určenej ku dňu uzavretia zmluvy, keďže jej predmetom je poskytnutie revolvingového úveru) a nie je postačujúce, ak sú uvedené v tzv. Informáciách o výške RPMN. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z. v znení platnom ku dňu 8.2.2012 zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať náležitosť výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. V predmetnej zmluve je uvedená výška mesačnej splátky 4% z dlžnej čiastky. Takýto údaj tiež nie je naplnením citovaného zákona o spotrebiteľských úveroch. Nie je z neho zrejmä výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Vzhľadom na charakter revolvingového úveru sa pritom táto náležitosť zistiť dá, lebo veriteľovi v čase podpisu zmluvy je známa výška úverového rámca (v prejednávanej veci 320,- eur), ktorú si spotrebiteľ vyčerpá a teda z nej môže ustáliť - vypočítať výšku mesačnej splátky.

S poukazom na vyššie uvedené zistenia, v zmluve chýbajú, resp. nie sú konkretizované náležitosti, ktoré obligatórne vyžaduje zák. č. 129/2010 Z.z. (uvedené v § 9 ods. 2 písm. i/, j/, k). Absencia niektorej z náležitostí uvedených v § 9 ods. 2 písm. a/ až k/ (teda aj i/, j/, k), v § 10 ods. 1 nespôsobuje neplatnosť zmluvy. Zákon o spotrebiteľských úveroch, účinný ku dňu 8.2.2012 v ustanovení § 11 ods. 1 namiesto sankcie neplatnosti zmluvy sankcionuje veriteľa tak, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Úverová zmluva č. XXXXXXXXXX8 zo dňa 8.2.2012 je platným právnym úkonom, vznikla na základe zhodného prejavu vôle účastníkov konania, ako zmluvných strán, a pokiaľ neobsahuje náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 písm. i/, j/, k/ zák. č. 129/2010 Z.z. sankciou je, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (čo sa týka aj poplatku za poistenie).

Navrhovateľ v priebehu konania tvrdil, že zmluva je uzavretá v rozpore s dobrými mravmi, s poukazom na výšku úrokov, poplatkov za vedenie účtu, dohodnutých zmluvnými stranami.

Právne predpisy v čase uzavretia predmetnej zmluvy (Obchodný zákonník, Občiansky zákonník, zákon na ochranu spotrebiteľa) neustanovovali, do akej výšky je možné pri úvere dohodnúť úroky (najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú môže spotrebiteľ znášať upravil zákon č. 106/2014 Z.z.). To však neznamenal, že by výška úrokov bola závislá len na dohode účastníkov zmluvy o úvere (o spotrebiteľskom úvere), a že by teda nepodliehala žiadnemu obmedzeniu. Pri dojednaní úrokov pri úvere koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok, ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom, bez ohľadu na to, že dlžník zmluvu uzatvára v situácii pre neho nepriaznivej. Zmluvné dojednanie, ktoré oprávňuje veriteľa na neprímerane vysokú zmluvnú odmenu, resp. odplatu za poskytnutie služby, je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda i za neplatnú.

V súvislosti s vyššie uvedeným, však súd za rozhodujúce považoval to, že len v prípade zistenia, že v zmluve nechýba náležitosť (a teda úver nie je bezúročný a bez poplatkov) o výške úroku, poplatku za vedenie účtu, by bolo možné zmluvu posudzovať, či (nie)je v rozpore s dobrými mravmi.

S poukazom na vyššie uvedené zistenia, súd zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal určenia, že Úverová zmluva č. 6202093548 zo dňa 8.2.2012 je neplatná v celom rozsahu.

Navrhovateľ ďalej v priebehu konania uviedol, že v návrhu, resp. v jeho doplnení vyjadrením o tiesni, resp. ľahkovážnosti chcel uviesť to, že sa dostal do určitej situácie a chcel ju zvládnuť tak, že požiadal o úver. Peniaze použil na stravu, na zaplatenie energií dodávaných do rodinného domu.

O tieseň ide vtedy, keď stav majetku dlžníka u neho vyvoláva pocit naliehavej potreby zabezpečiť si chýbajúcu hotovosť úverom, pričom dlžník je nútený a tiež ochotný sľúbiť protihodnotu, ktorá je k hodnote poskytnutého úveru v značnom nepomere.

V prejednávanej veci síce navrhovateľ mal naliehavú potrebu zabezpečiť si chýbajúcu hotovosť úverom, ktorý je však bezúročný a bez poplatkov, pretože v zmluve chýbajú, resp. nie sú konkretizované náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. i/, j/, k/, ktoré zák. č. 129/2010 Z.z. obligatórne vyžaduje, preto sa nejedná o situáciu, že navrhovateľ sľúbil protihodnotu, ktorá je k hodnote poskytnutého úveru v značnom nepomere. Nejedná a o civilnoprávnu úžeru.

Podľa § 7 Hlavy 3 Úverových podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. pre Clubcard kreditnú kartu, zvýšenie úverového rámca: zmluvné strany sa dohodli, že v priebehu trvania úverovej zmluvy je možné zvýšiť úverový rámec. Spoločnosť je oprávnená zaslať klientovi návrh novej výšky úverového rámca s tým, že klient výslovne určuje spoločnosti horný limit pre nový úverový rámec vo výške 6.638,78 eur. Novú výšku úverového rámca klient akceptuje uskutočnením čerpania, ktorým prekročí pôvodnú výšku úverového rámca, teda, ak klient po prijatí návrhu novej výšky rámca vyčerpá čiastku vyššiu, ako je nevyčerpaný zostatok dohodnutého úverového rámca (tzv. aktuálny disponibilný zostatok) v okamihu čerpania.

Z § 7 Hlavy 3 Úverových podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s., pre Clubcard kreditnú kartu vyplýva, že zmluvné strany sa mali dohodnúť na zvýšení úverového rámca.

Navrhovateľ však popieral, že by mal vôľu dohodnúť sa s odporcom na zvýšení úverového rámca.

Dohodnutie vyššieho úverového rámca vyžaduje dohodu zmluvných strán uzavretú v písomnej forme. Podľa § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka totiž písomnú formu musia mať zmluvy o prevodoch nehnuteľností, ako aj iné zmluvy, pre ktoré to vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov. Podľa § 9 ods. 1 veta prvá zák. č. 129/2010 Z.z., zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Podľa § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka písomne uzavretá dohoda (zmluva) sa môže zmeniť alebo zrušiť iba písomne. Ako to už bolo uvedené v odôvodnení rozhodnutia, všetky písomne uzavreté dohody (zmluvy) môžu byť z rovnakých dôvodov, pre ktoré je určená písomná forma už pri ich vzniku, opäť zmenené alebo zrušené iba písomnou formou (zásada má kogentnú povahu). Ak pre základnú zmluvu (Úverová zmluva č. 6202093548 zo dňa 8.2.2012) zákon predpisoval jej uzavretie v písomnej forme, tak aj zmeny musia mať písomnú formu. Nepostačuje pre zmenu predmetnej zmluvy (v časti o zvýšení úverového rámca) oznámenie veriteľa o navýšení úverového rámca, ale musí dôjsť k individuálnemu podpisu dohody o zmene podmienok úveru. Písomnosť zmeny zmluvy nie je predpokladom jej vzniku, ale ide o náležitosť daného právneho úkonu (právneho úkonu o zmene základnej zmluvy). Následkom nedostatku obligatórnej písomnej formy, preto nie je skutočnosť, že tento právny úkon nevznikol, ale jeho absolútna neplatnosť (porovnaj § 40 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Z návrhu na začatie konania musí byť zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha. Ide o určenie žalobnej žiadosti, či žalobného petitu, ktorým je súd v zásade viazaný.

Navrhovateľ predmetom konania (u 1. žalobného návrhu) urobil nárok o určenie, že Úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 je v celosti neplatná.

Je potrebné rozlišovať medzi právnym úkonom: a/ Úverovou zmluvou č. 6XXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012, b/ dohodou o zmene základnej zmluvy, c/ čiastočnou neplatnosťou základnej zmluvy a dohody o zmene základnej zmluvy.

Navrhovateľ v priebehu konania svojím dispozičným úkonom jeho predmetom neurobil nárok o určenie neplatnosti dodatku (zvýšenie úverového rámca z 320,- eur na 470,- eur, zvýšenie úverového rámca z 470,- eur na 1.400,- eur) Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012, pre nedostatok jej obligatórnej písomnej formy. Súd nemohol žalobný petit (bez návrhu) prekročiť a určiť, že dodatok (dodatky) predmetnej zmluvy sú neplatné. To, že pre zmenu predmetnej zmluvy nebola dodržaná písomná forma, bude však právne významné pri posudzovaní druhého žalobného nároku navrhovateľa.

Navrhovateľ ďalej predmetom konania urobil nárok o uloženie povinnosti, aby bol zviazaný zaplatiť odporcovi sumu 678,80 eur s primeraným úrokom vo výške, aký poskytujú banky.

Právna kvalifikácia navrhovateľom predneseného skutkového stavu, je vecou súdu.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Právny vzťah bezdôvodného obohatenia je samostatným záväzkovým právnym vzťahom, ktorý vznikne v dôsledku porušenia iného právneho vzťahu (napr. plnenie z neplatnej zmluvy, pri ktorej dôvod na plnenie nevznikol). Jeho obsahom je, aby ten, kto sa obohatil z niektorých dôvodov uvedených v zákone, obohatenie vydal naspäť tomu, na úkor koho k obohateniu došlo.

Bezdôvodné obohatenie má subsidiárny charakter a vzťahuje sa na prípady, ktoré nemožno podriaďiť pod inú právnu normu.

K plneniu bez právneho dôvodu dochádza tým, že jeden z účastníkov dostal majetkové hodnoty plnením, na ktoré v dobe jeho poskytnutia neexistoval žiadny právom stanovený dôvod (takým dôvodom môže byť napr. povinnosť vyplývajúca zo zákona či z právnej skutočnosti). Samotné plnenie tu môže spočívať v tom, že sa poskytnú peniaze bez toho, aby na to existoval právny titul. K bezdôvodnému obohateniu dochádza v okamihu, keď obohatený prijal plnenie, hoci na to nebol žiadny dôvod.

V prípade plnenia z neplatného právneho úkonu je vznik bezdôvodného obohatenia založený na tom, že právny úkon, na základe ktorého došlo k plneniu, je neplatný. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku o vydanie bezdôvodného obohatenia získaného z neplatného právneho úkonu je predchádzajúce vyriešenie otázky, či išlo o neplatný právny úkon.

Ustanovenie § 457 Občianskeho zákonníka vyjadruje všeobecnú povinnosť účastníkov neplatnej zmluvy, prípadne zmluvy, ktorá bola zrušená, vrátiť si všetko, čo dostali. Ide teda o vzájomnú povinnosť. Z uvedeného tak vyplýva záver, že § 457 sa vzťahuje iba na tie situácie, keď obe strany fakticky plnili.

Ustanovenie § 457 má reštitučný charakter (obnovenie predchádzajúceho stavu). Zo zákona tak vzniká synalagmatický záväzok, v ktorom je povinnosť oboch strán na plnenie viazaná vzájomne na seba. Ak vzájomné plnenia z neplatnej (i zrušenej) zmluvy spočívajú v peňažnom plnení, súd v občianskom súdnom konaní vykoná (a to aj bez námietky započítania alebo vzájomného návrhu) vzájomné zúčtovanie týchto plnení (porovnaj s. 865 Občiansky zákonník, Veľký komentár od JUDr. Imrich Fekete, CSc.).

Rozhodujúce je vždy to, o čo sa obohatený v dobe získania bezdôvodného obohatenia obohatil, a nie to, čo mu z bezdôvodného obohatenia zostalo.

Ako to už bolo uvedené v odôvodnení rozhodnutia, výsledky vykonaného dokazovania sú podkladom pre vyvodenie záveru, že Úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 je platným právnym úkonom, avšak úver je bezúročným a bez poplatkov. Dôsledkom platnej zmluvy nemôže byť potom vzájomná reštitučná povinnosť. Faktom ale je to, že navrhovateľ bol povinný odporcovi zaplatiť len istinu úveru, ktorú mu z titulu uvedenej zmluvy poskytol. Obnovujúcu sa rezervu finančných prostriedkov po 320,- eur mal navrhovateľ k dispozícii v mesiaci februári 2012 (č. I. 94) a v mesiacoch marec 2012 až november 2012 (č. I. 96 až 113) z titulu neplatnej dohody o zmene podmienok úveru (pre nedostatok obligatórnej písomnej formy) úverový rámec už predstavoval po 470,- eur a v mesiacoch december 2012 až marec 2014 (č. I. 114 až 134), pričom v mesiaci apríli 2014 odporca úver zosplatnil, úverový rámec už predstavoval po 1.400,- eur.

Navrhovateľ v priebehu konania (č. l. 194) predložil výpočet sumy: 678,80 eur, u ktorej navrhol, aby bol zaviazaný zaplatiť ju odporcovi. Tvrdil pritom, že dňa 8.2.2012 mu bola poskytnutá suma 320,- eur a dňa 4.12.2012 suma 930,- eur (teda len dve sumy celkovo), spolu 1.250,- eur, pričom zaplatil 571,20 eur, a rozdiel predstavuje 678,80 eur.

Z listinných dôkazov, ktoré navrhovateľ súdu predložil (č. l. 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86) však vyplýva, že celkovo zaplatil sumu 3.617,68 eur (128,48 eur, 272,20 eur, 360,- eur, 410,- eur, 310,- eur, 400,- eur, 380,- eur, 400,- eur, 360,- eur, 110,- eur, 43,- eur, 55,- eur, 55,- eur, 54,- eur, 55,- eur, 57,- eur, 58,- eur, 55,- eur, 55,- eur).

Uvedené platby sú totožné s platbami, ktoré od navrhovateľa eviduje odporca (č. l. 165) s tým rozdielom, že eviduje aj platbu vo výške 740,- eur z 18.1.2013 a vo výške 55,- eur z 25.6.2013, teda celkovo v sume 4.412,68 eur (3.617,68 eur plus 740,- eur plus 55,- eur).

Navrhovateľ popieral, že by čerpal aj úverový rámec vo výške 470,- eur. Z listinných dôkazov, ktoré však sám predložil (č. l. 53 až 69) a tiež, ktoré predložil odporca (č. l. 96 až 113) vyplýva, že kreditný limit bol aj 470,- eur (a následne 1.400,- eur).

Ak navrhovateľ tvrdil, že zaplatil sumu 571,20 eur a pritom predložil doklady na sumu 3.617,68 eur celkovo a odporca okrem uvedenej sumy eviduje aj platby na sumu 740,- eur plus 55,- eur, je potom zrejmé, že jeho (navrhovateľa) výpočet nie je správny.

Odporca dňa 16.3.2015 (č. l. 161) uviedol, že prijaté platby od navrhovateľa započítal na istinu.

Z predložených listinných dôkazov vyplýva, že navrhovateľ vykonával hotovostné transakcie (t. j. čerpanie úveru prostredníctvom výberu z bankomatu). V priebehu konania uviedol (č. l. 193), že určite čerpal výbery z bankomatov situovaných na miestach, označených na č. l. 89-92.

Z výpisov z účtu, ktoré sú súčasťou spisu a tiež z prehľadu čerpania úveru (č. l. 161-164) vyplýva, že navrhovateľ od 9.2.2012 do 5.12.2013 celkovo vyčerpal sumu 5.408,86 eur: 18,61 eur, 11,88 eur, 29,99 eur, 12,86 eur, 20,01 eur, 49,99 eur, 14,20 eur, 20,01 eur, 20,01 eur, 10,91 eur, 30,02 eur, 30,87 eur, 13,20 eur, 16,60 eur, 26,60 eur, 9,87 eur, 11,03 eur, 7,19 eur, 20,04 eur, 6,60 eur, 50,- eur, 16,17 eur, 20,01 eur, 54,49 eur, 26,59 eur, 20,02 eur, 23,47 eur, 6,72 eur, 4,40 eur, 40,01 eur, 18,40 eur, 21,23 eur, 3,99 eur, 20,01 eur, 10,- eur, 8,97 eur, 30,- eur, 3,30 eur, 4,55 eur, 8,07 eur, 18,48 eur, 6,04 eur, 20,- eur, 21,- eur, 20,34 eur, 39,73 eur, 55,85 eur, 50,- eur, 11,99 eur, 20,92 eur, 20,29 eur, 11,65 eur, 14,32 eur, 37,50 eur, 10,68 eur, 9,- eur, 5,72 eur, 40,- eur, 150,- eur, 15,36 eur, 49,98 eur, 10,71 eur, 8,97 eur, 92,37 eur, 29,90 eur, 29,98 eur, 150,- eur, 39,98 eur, 12,99 eur, 29,97 eur, 29,97 eur, 7,62 eur, 29,96 eur, 9,26 eur, 300,- eur, 50,- eur, 300,- eur, 40,01 eur, 30,04 eur, 20,- eur, 100,- eur, 100,- eur, 100,- eur, 32,08 eur, 20,04 eur, 30,- eur, 20,- eur, 21,- eur, 36,91 eur, 44,67 eur, 6,86 eur, 20,01 eur, 6,59 eur, 50,- eur, 43,75 eur, 100,- eur, 48,27 eur, 33,50 eur, 10,- eur, 64,32 eur, 41,92 eur, 30,03 eur, 31,- eur, 33,28 eur, 33,50 eur, 27,15 eur, 50,- eur, 10,03 eur, 30,04 eur, 15,98 eur, 30,01 eur, 19,23 eur, 10,29 eur, 8,46 eur, 30,02 eur, 10,50 eur, 7,08 eur, 200,- eur, 100,- eur, 24,93 eur, 129,21 eur, 30,59 eur, 24,23 eur, 8,34 eur, 67,03 eur, 8,80 eur, 14,58 eur, 6,19 eur, 100,- eur, 13,96 eur, 15,03 eur, 12,60 eur, 15,65 eur, 9,67 eur, 30,- eur, 61,40 eur, 3,56 eur, 3,95 eur, 150,- eur, 85,64 eur, 30,90 eur, 44,60 eur, 30,- eur, 50,- eur, 30,- eur, 20,- eur, 50,- eur, 30,- eur, 30,- eur, 30,- eur.

V prípade plnenia z titulu neplatnej dohody o zmene podmienok úveru (pre nedostatok obligatórnej písomnej formy), ktorú otázku súd posudzoval ako predbežnú, vznikol medzi účastníkmi konania právny vzťah bezdôvodného obohatenia. Obe vzájomné plnenia z neplatnej dohody o zmene podmienok úveru spočívajú v peňažnom plnení.

Ak ide o vrátenie vzájomných peňažných plnení z neplatnej zmluvy (dohody o zmene podmienok zmluvy) je potrebné po vzájomnom zúčtovaní týchto plnení uložiť plnenie rozdielu jednému z účastníkov (porovnaj R 26/1975 s. 146).

Súd ďalej dokazovaním vo veci zisťoval, v akej výške odporca z titulu neplatnej dohody o zmene podmienok úveru poskytol navrhovateľovi plnenie (z neplatne dohodnutého úverového rámca), akú sumu mu už navrhovateľ vrátil, a aká je výška výslednej sumy po vzájomnom zúčtovaní.

Ako to už bolo uvedené, Úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.2.2012 je platným právnym úkonom, ale úver je bezúročný a bez poplatkov z dôvodov, ktoré vyplývajú z predchádzajúcich častí odôvodnenia rozsudku. Na jej základe navrhovateľ jedenkrát (na viackrát) vyčerpal sumu 320,- eur celkovo, a ktorú bol povinný (len istinu) vrátiť. Odporca od neho prijaté platby započítaval na istinu. Potom na úhradu uvedenej sumy (320,- eur) započítal platbu 128,48 eur z 20.3.2012 a časť platby z 19.4.2012 (č. l. 165) uhradenej v sume 272,20 eur, konkrétne sumu 191,52 eur (320,- eur mínus 128,48 eur = 191,52 eur), nezapočítaná potom zostala suma 80,68 eur (272,20 eur mínus 191,52 eur).

Pri posudzovaní opodstatnenosti nároku navrhovateľa podľa § 457 Občianskeho zákonníka, avšak len z titulu neplatne uzavretej dohody o zmene podmienok, je potrebné potom vychádzať z toho, že pokiaľ celkovo čerpal sumu 5.408,86 eur (istina), tak po odpočítaní od nej sumy 320,- eur výsledná suma predstavuje 5.088,86 eur. Navrhovateľ celkovo zaplatil 4.412,68 eur, z ktorej na úhradu istiny úveru 320,- eur odporca započítal 320,- eur. Potom právne významnými sú sumy 5.088,86 eur a 4.092,68 eur (4.412,68 eur mínus 320,- eur), rozdiel medzi ktorými, po tomto vzájomnom zúčtovaní plnení je 996,18 eur.

Podľa § 153 ods. 2 O.s.p. súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi.

Podľa uvedeného ustanovenia ide o prípady, keď vzájomné práva a povinnosti medzi účastníkmi sú upravené kogentnou hmotnoprávnou normou, ktorú je súd povinný rešpektovať. Ide pritom aj o prípad podľa § 457 Občianskeho zákonníka (porovnaj s. 865 Občiansky zákonník, Veľký komentár od JUDr. Imrich Fekete, CSc.).

Navrhovateľ navrhol, aby bol zaviazaný (po vzájomnom zúčtovaní plnení) zaplatiť odporcovi 678,80 eur. Z výsledkov vykonaného dokazovania však vyplýva, že je to suma vyššia: 996,18 eur. Súd mohol s poukazom na § 153 ods. 2 O.s.p. návrh prekročiť (z § 457 Občianskeho zákonníka vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi) a zaviazat' ho zaplatiť odporcovi sumu 996,18 eur. Na základe uvedeného zúčtovania odporca nie je povinný vrátiť navrhovateľovi žiadne plnenie.

Navrhovateľ ďalej navrhol, aby mu súd uložil povinnosť zaplatiť odporcovi primerané úroky, aké poskytujú banky. V tejto časti súd návrh ako neopodstatnený zamietol, lebo ustanovenie § 457 Občianskeho zákonníka vyjadruje všeobecnú povinnosť účastníkov neplatnej zmluvy vrátiť si všetko čo dostali, medzi ktoré plnenie úroky (ako odplata) nepatria.

Navrhovateľ v priebehu konania (č. l. 229) navrhol, aby mu súd na zaplatenie dlžnej sumy povolil splátky po 30,- eur mesačne.

Navrhovateľ je osobou ZŤP, poberateľom invalidného dôchodku 240,- eur (č. l. 228), z ktorého len zálohové platby za energie platí 100,- eur mesačne. Iný príjem nemá. Zaplatením sumy 996,18 eur jednorázovo by sa vystavil stavu ešte väčšej hmotnej núdze. Preto mu súd povolil splátky po 30,- eur mesačne.

Každý z účastníkov mal vo veci úspech čiastočný, preto o trovách súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom Okresného súdu Prievidza na Krajský súd Trenčín, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.